

NIEUWSBRIEF

KCS HAARLEM

**KARMELITAANS CENTRUM VOOR
SPIRITUALITEIT
EN LEVENSVERDIEPING**

DECEMBER 2022

JAARGANG 7, NUMMER 2

KERSTNACHT

II

*Kerstnacht, de kentering van 't jaar –
het huis besluit zijn vreugde-en-leed,
en 't schuwe denken aan elkaar,
nu elk de ander wakend weet.*

*Een vragen, zoekend in de nacht
dooft langs de kamers, gaat en keert –
hebben wij niet elkander zacht
en onverbiddelijk geweerd?*

*De sterren schuiven langs het raam,
buiten slaat traag het late uur;
een zelfde huis houdt ons tezaam.
Hoe kostbaar lijkt, hoe broos van duur*

*dit ene soms: bijeen te zijn, –
draagt ieder dan van dag tot dag
dit óók – dit heimwee en de pijn
om de gebroken vleugelslag?*

*Wij staren zwijgend in de nacht,
in deernis om elkaars gemis,
het hart dat hunkerend verwacht
wat zózeer onbereikbaar is.*

Ida Gerhardt

Kerstnacht is in dit gedicht het moment waarop de dichter zich haar gemis realiseert en de hunkering naar werkelijk samen zijn. Het is het contrapunt van een eerste gedicht dat eraan voorgaat en opent met: 'Kerstnacht – het woord is als een lafenis'. Ook daar is er wel gebrokenheid en staan woorden als verwachten, verlangen en vragen centraal, maar ze worden gedragen door en gaan op in een weidse natuur: het sneeuwt, weerloos stil land, stralende sterren. Dit tweede gedicht is rauwer, directer, persoonlijker. Kerstnacht is dat een balans wordt opgemaakt, als een soort conclusie ('het huis besluit'...), waarvan hoewel

zoekend en vragend eigenlijk iedereen al weet: 'hebben wij niet elkander zacht | en onverbiddelijk geweerd?'. Dan verschijnt even, net als in het eerste gedicht, de natuur buiten, maar nu niet om het gemis te dempen. We keren terug naar het huis dat 'ons tezaam' houdt, maar dit samenzijn wordt bevraagd door iets wat 'kostbaar' is en 'broos' en bijna te mooi om waar te zijn ('lijkt'): namelijk 'bijeem te zijn' en tegelijk het 'heimwee en de pijn | om de gebroken vleugelslag' dragen. Hier wordt de eerdere gewetensvraag - of wij elkaar niet geweerd hebben - beantwoord met een nieuwe nog beslissender vraag: is ons samenzijn in staat elkaars gemis te dragen? De 'gebroken vleugelslag' duidt op dat gemis, maar misschien mag dat ook gelezen worden als afwezigheid van verzachtende engelenzang in de kerstnacht. De nieuwe vraag wordt niet beantwoord met ja of nee, maar wel met ruimte: de ruimte van de nacht voor deernis en hunkering van het hart. Het vragen is een zwijgen geworden. Het dragen van elkaars pijn is er ('deernis') en gaat meteen over in hunkerende verwachting naar 'wat zózeer onbereikbaar is'. Zo verschijnt dat onbereikbare toch aan de horizon van het verlangen, als datgene wat juist in het gemis het verlangen wekt. Zó, als datgene wat lokt, is het onbereikbare in zekere zin toch aanwezig, juist in het voelen van het gemis.

Kerstmis is hier niet het feest van het gedroomde en zelf versierde welbevinden, maar het stoot ons op de weerbarstigheid van vrede en welbehagen. Hier zet Kerstmis aan bij het 'geen plaats in de herberg', ontheemding, zelfs in eigen huis. Geen engelen in de lucht, 'gebroken vleugelslag'. Die weerbarstigheid doet zich hier voor tussen een paar mensen in het zelfde huis. Het is niet moeilijk dat breder te zien: de onbereikbare vrede tussen verschillende volkeren op dezelfde aarde. Vrede en welbehagen, het is kostbaar maar ook broos. Zullen mensen, zullen volkeren ooit deernis voelen om elkaars gemis? Want dat is de biotoop waar verlangen gedijt. Die deernis is er in het oude Kerstverhaal bij de herders en de wijzen die het broze kwetsbare leven komen begroeten en omarmen, bij de os en de ezel die het kind met hun adem verwarmen. Daardoor komt het onbereikbare toch in beeld, als perspectief dat er eerst niet was. Het kind wordt omringd door de eenvoudigen en door de wijzen ontsnapt het aan de moordpartij in Bethlehem. God geve dat mensen, dat volkeren aangeraakt worden door deernis.

VOORJAARSPROGRAMMA 2023

Ook dit voorjaar bij het KCS weer vertrouwd en nieuw aanbod, dat ruimte biedt om stil te staan bij eigen leven en ervaring. En dat samen in gesprek. Aan de hand van verschillende auteurs over 'leven zonder waarom'. Er is een filmcyclus rondom verwantschap. Denken en voelen bij het Hooglied. Samenspraak rond het boek van Stefan Hertmans, De Opgang. Spritualiteit in de Matthäus-Passion. Er zijn workshops rondom het Soefisme en Zen. En tenslotte over taal als herberg van verlangen.

Er zijn nog plaatsen beschikbaar. Voor meer informatie en details over het aanbod, kunt u terecht op de website, of per e-mail of telefonisch

KCS Haarlem Parkstraat 1, 2011KJ Haarlem
E-mail info@kcs-haarlem.nl

Telefoon 023-5274675
Website www.kcs-haarlem.nl